

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
 เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖
ธรรมเท่านั้นทำโลกให้มีคุณค่า

ก่อนจ้งหัน

มนุษย์เราดีด้วยการอบรมศึกษา ด้วยการตัดแปลงแก้ไขฝึกตัวเองนะ มนุษย์เราสูงกว่าสัตว์ ระเบียบที่มาประจํามนุษย์เรานี้เป็นระเบียบที่เหมาะสมกับมนุษย์เรา ให้พากันนำไปปฏิบัติตัดแปลงแก้ไขตัวเอง เพียงเป็นมนุษย์เฉย ๆ ทั้งหญิงทั้งชายมันก็เหมือนหมาตัวผู้ตัวเมียนั้นแหละ ไม่ได้ฝึกแปลกกันอะไร ถ้ามีกฎมีระเบียบอันดีงามซึ่งนำมาจากธรรมของพระพุทธเจ้ามาแก้ไขตัดแปลงตัวเอง ก็จะเป็นเครื่องประดับตัวให้มีคุณค่ามีราคามากขึ้น ไม่ว่าเพศใด เช่นอย่างเพศหญิง เพศชาย เพศพระ เพศฆราวาส ขอให้มึธรรมไปเป็นเครื่องประดับตน ความประพฤติให้พิจารณาเสียก่อน อย่าทำไปตามความอยาก ความอยากนั้นคือเรื่องของกิเลสตัวสกปรก ผลของมันก่อความเดือดร้อนให้แก่สัตว์โลกมาเป็นประจําก็กัปกัปปี้แล้ว

ให้นำธรรมเข้ามาชะล้าง ธรรมคือความถูกต้องดีงาม ประดับเข้าที่ไหนสวยงามที่นั่น นั่นจึงเรียกว่าธรรม มีธรรมเท่านั้นที่จะทำโลกให้มีคุณค่ามีราคา มีความสงบรวมเย็นทั่วหน้ากัน ถ้าปราศจากธรรมเสียอย่างเดียวใครจะโอ้อวดว่าใครเก่งกล้าสามารถเพียงไรก็ตาม ก็มีแต่ลมปาก หัวใจจะร้อนไปด้วยอำนาจของกิเลสที่มันผลักดันอยู่ภายในนั่นแล เป็นเครื่องขย่ายัยหัวใจสัตว์โลก ท่านทั้งหลายที่มาศึกษาอบรม คือเอาธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นแบบเป็นฉบับ นำไปปฏิบัติตนเองให้เหมาะสมกับเพศกับวัยของตน

เพศพระก็ปฏิบัติให้เต็มเม็ดเต็มหน่วยของพระ เครื่องประกันของพระคือพระวินัย ไม่ให้ล่วงเกินฝ่าฝืน หรือไม่ล่วงเกินฝ่าฝืนแม้แต่เล็กน้อย และให้ปฏิบัติตามสิ่งที่ธรรมแนะนำ บอกว่าถูกว่าควร สิ่งใดไม่ควรให้ปัดออกทันที อย่าเสียดายสิ่งไม่ควรซึ่งธรรมตำหนินั้นคือโทษ ให้นำคุณคือสิ่งที่ธรรมบอกว่าควรนั้นเข้ามาปฏิบัติตนเอง แล้วจะสวยงาม ไม่ว่าจะมากกว่า น้อยจะเป็นความสวยงามสม่าเสมอ เป็นเครื่องประดับกัน ไม่เหมือนความชั่ว ความชั่วมีมากมีน้อยเลอะ ๆ เทอะ ๆ

เพียงแต่เราเอาคูดองเดียวเหล่านี้ป่าเข้าไปในศาลา คุณ เข้าใจไหมคูดกับขี้มันอันเดียวกันนั้นแหละ เอาป่าเข้ามาในศาลานี้ จะมีความสงบเรียบร้อย ด้วยนั่งทำไดก็ตามจะแตกฮือเลย ดีไม่ดีกำลังพระท่านจะฉันจ้งหันอยู่ที่นี่ พระนี้แตกฮือ วันนี้พระอดอาหาร

ไม่ได้ฉันจ้งหัน เพราะกอดคุณเข้ามาทำลาย นั่นเรียกว่าข้าศึกใหญ่ พระก็อดอาหาร คนก็แตกจากศาลา นี่คือการสกปรก ไม่มีใครยินดีด้วยกันทั้งนั้น ความซัดกับความสกปรกนี้ อันเดียวกัน ให้พากันระมัดระวัง เหมือนอย่างว่าเราระมัดระวังกองมูตรกอดคุณอย่าให้มาแตะต้องทำลายตัวเราได้ จะเสียผู้เสียคน เสียพระเสียเณรไปหมด

พากันจำเอานะ ไปปฏิบัติ ให้ฝึกหัดตนเอง อย่าปล่อยเลยตามเลย ความปล่อยเลยตามเลยเป็นสิ่งที่ตัดคุณค่า หากมีอยู่บ้างคุณค่าในตัวของเราจะตัดออก ๆ คือถูกตัดออกตลอด และหมดคุณค่าไม่มีราคาเลย พากันตั้งใจนำไปปฏิบัติ พระเราให้รักษาธรรมวินัยให้เข้มงวดกวดขัน อย่าให้ต้องติดตนเองได้แม้แต่หนึ่ง ถ้าบกพร่องธรรมวินัยเรียกว่าศาสนาของเราบกพร่องแล้ว ศาสดาอยู่บนหัวใจเรา คือธรรม คือวินัย ธรรมวินัยนี้แลเป็นเครื่องปกป้องเรา ได้แก่ศาสนาปกป้องเรา ใครอยู่ที่ไหนมีความหิริโอตตปปะ สะดุ้งกลัวต่อบาปต่อกรรม ผู้ที่นั้นชื่อว่ามีความศรัทธาประจำตน และมีเครื่องรับรองตนอยู่โดยสม่ำเสมอ อยู่โลกนี้ก็เย็น ไปโลกหนาก็ชุ่มเย็น ให้พากันจำ

พระเณรเราก็ได้บอกแล้วเรื่องข้อวัตรปฏิบัติให้เข้มงวดกวดขัน ให้สะอาดสะอาดอันทุกแห่งทุกมุม อย่าให้บกพร่องได้ ถ้าสิ่งเหล่านี้บกพร่องแสดงว่าใจของเราบกพร่อง จะเสียที่เรา นั้นแหละ ไม่ได้เสียที่ข้อวัตรปฏิบัติ จะทำหรือไม่ทำก็ตาม สิ่งเหล่านั้นทำลงไปก็เพื่อประดับเรา แกะไขเรา ไม่ได้ประดับสิ่งเหล่านั้นให้เป็นของดีของดี เป็นของมีราคามีราคา ขึ้นสวรรค์นิพพาน ชำหัวเราที่เป็นคนทั่ว ๆ ไปได้ ไม่มี เราต้องเป็นคนดี ปฏิบัติตนให้เป็นคนดี อยู่ไหนจะชุ่มเย็น

อีกประการหนึ่ง ในวัดนี้รู้สึกแฟนฟ่าน ๆ ตอนค่ำตอนเย็นเราด้อม ๆ ออกมาค่า ๆ คนหลังไหลเข้าออกในครวนี้เหมือนโรงสำเพ็งอยู่ข้างใน ไม่ทราบว่าจะเข้าเมื่อไรออกเมื่อไร ยั่วเย้า ๆ ไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์ ให้ฟังทราบว่าวัดนี้เป็นวัดของท่านผู้มีกฐนระเบียบรักษาความดีงามเอาไว้ เพื่อบรรดาโลกทั้งหลายที่ต้องการความดีงาม ก็จะได้มาเป็นคติเครื่องสอนใจ และชำระสิ่งไม่ดีทั้งหลายออกจากตัว เพราะฉะนั้นการเข้าวัดออกวัดจึงควรจะรู้จักเวล่ำเวลา เช่น จนกระทั่งมืด วันนั้นเห็นออกเห็นเข้าอยู่นี้ ดูไม่ได้นะ เสียมาก เสียวัดอีกด้วยนะ เรานั้นแหละมาทำให้เสียวัดเสียวา ไปที่ไหนมาที่ไหนให้คำนึงถึงเวล่ำเวลา ไปแบบไม่ได้คิดได้อ่าน ไปแบบเตลิดเปิดเปิงไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์นี้เสีย แต่การมาที่ค่าที่มีดีด้วยเหตุผลจำเป็นนั้นมี ไม่เสียความสวยงาม

ให้พากันระมัดระวังให้ดี ดูแล้วมันละเอะไปมาก ๆ พุดตามความจริงก็ไม่เคยปฏิบัติมาอย่างนี้ แต่มันก็มาเกี่ยวข้องขอให้ปฏิบัติอยู่จนได้ ประชาชนญาติโยมไม่ทราบมาจาก

ที่ไหนทิศใดแดนใด มาไม่ทราบว่ามีข้อบังคับกฎเกณฑ์อันดีงามอย่างไรหรือไม่ มากี่เลอะเทอะมา อยู่ก็อยู่ด้วยความเลอะเทอะ ไปก็เลอะเทอะไป สุดท้ายเลอะเทอะไปทั้งวัดทั้งวา ให้พากันระมัดระวังนะเข้ามาในวัด เข้าออกให้พากันสังเกตสังกาให้รู้เวล่ำเวลา อย่ามาแบบ คิดอยากไปก็ไป อยากมากี่มา นี่มันนิสัยเลอะเทอะ เข้ามาในนี้จะทำให้เลอะเทอะไปหมดนั่นแหละ

อีกประการสำคัญก็คือการแต่งเนื้อแต่งตัว นี่เคยเตือนเสมอ บางทีเอานิ้วมือนี้ชี้หน้าเลยก็มีเพราะมันหยาบ ควรแก่การชี้หน้าคนประเภทหน้าด้านอย่างนั้น เราเคยชี้หน้าหลายรายแล้วนะ เราไปเจอเองชี้หน้าเลยทีเดียว คือสอนธรรมตามันไม่สนใจฟัง ต้องชี้หน้าจากนั้นขับไล่ไม่ให้เข้ามาในวัด วัดนี้เป็นวัดที่มีกฎมีระเบียบ ดูซิพระเณรองค์ไหนท่านมีจีวรประจำท่านครองจีวรประจำท่าน มองดูพระก็เห็นเครื่องหมายของพระ ท่านมีกฎมีระเบียบในการนุ่งการห่ม ทุกสิ่งทุกอย่าง ดูซิเป็นยังไงพระเณรองค์ไหนแต่งเนื้อแต่งตัวเป็นเปรตเป็นผีมาขับกันในวัด เอาดูใกล้ๆ ดูวัดป่าบ้านตาดมีองค์ไหนบ้างให้บอกมา เราจะพิจารณาทันที

นี่พระท่านก็มีกฎมีระเบียบการนุ่งการห่มทุกอย่างมีระเบียบ ประชาชนก็มีระเบียบของประชาชน ไม่ควรจะให้เลอะเทอะไปหมด กฎระเบียบประเพณีของประชาชน เมืองใดประเทศใด เขาแต่งเนื้อแต่งตัวนุ่งห่มประการใดบ้าง เรามีหุมีตาควรจะดูชนบประเพณีแบบแผนอันดีงามของเขา แล้วนำมาใช้ต่อบ้านเมืองของตน นี่มันเลอะเทอะไปหมดนะ การแต่งเนื้อแต่งตัวดูไม่ได้นะ ใ้ผู้หญิงนี่ละตัวสำคัญมากนะ เราไม่ตำหนิผู้หญิงคนไหนคนใด เราตำหนิผู้หญิงตัวมันหน้าด้าน ตัวมันสำคัญ อยากอวดที นั่นแหละ นุ่งวับ ๆ แวม ๆ อวดดีแล้วนุ่งกางเกงก็รัดขึ้นมาเสียจนมองเห็นที่อยู่มันนะ ริมอ่อนริมแก่ก็เห็นหมด แต่ดมันก็เห็นอยู่ในนั้น มันทำไม่ไม่เห็นอาย มันเป็นมนุษย์แท้ ๆ ไม่อายมนุษย์เขาผู้มีศีลธรรมบ้างหรือ

ให้นำไปปฏิบัตินะ นี่ละเรื่องกิเลสมันเด็ดมา ธรรมะต้องเด็ดไป ไม่เด็ดไปไม่ทันกัน พวกนี้ยุ่มย่ามมากนะ หน้าด้านมาก ไม่ได้อายใครง่าย ๆ ธรรมะต้องใส่เปรี้ยว ๆ เข้าไป ดีไม่ดีไม่ให้เข้าในวัดนี้นะ วัดนี้มีกฎมีระเบียบอันดีงามปฏิบัติกันมาตั้งแต่ไหนแต่ไร อย่ามาจู้จี้จ้าน อย่ามาทำลาย ให้พากันจำเอาไว้นะ เลอะเทอะมากนะเมืองไทยเรา จู้จี้จ้าน ๆ ไม่มีกฎมีระเบียบอะไรเลย มีแต่ความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม อะไรมาคว่ำมับ ๆ อยากอวดเนื้ออวดตัวอวดหาอะไรมันเหมือนหมาตัวหนึ่ง แล้วหมาจะไปอวดที่ไหน มันนำดูไหมล่ะ คนอวดตัว

เก่งเอาหมาเข้ามาเป็นแบบ แล้วเอาหมานี้ไปอวดโลกมนุษย์ด้วยกันดูไม่ได้นะ พวกมันจำให้ตีเอาละต่อไปนี้จะให้พร

หลังจั้งหัน

โรงเรียนอุตรเทอมวันนี้ (โรงเรียนอุตรพิทยานุกูลครับ) ทุกวันนี้เด็กที่จะเข้าโรงเรียนตามกฎเกณฑ์ธรรมดานี้อายุก็ขวบ (๔ ขวบอนุบาลหนึ่งเจ้าคะ) สมัยเรามันอายุ ๑๐ ขวบเขาถึงจะรับนะ ถ้าไม่ถึง ๑๐ ขวบเขาไม่รับ (วันนี้นักเรียนมา ๑๐๘ คนผู้ชาย ๗๒ ผู้หญิง ๓๖ ครับ) พอพูดถึงเรื่องเรียนหนังสือ เรายังระลึกถึงพี่ชายเรากับท่านั้น บักคำไฟ พี่ชายเราไปเข้าโรงเรียน เพราะอายุมันเข้าเกณฑ์เรียนแล้ว ไปวันแรกเราก็ดูตามไปดู คือเวลาจะขึ้นห้องเรียนครูเขาจะเรียกนักเรียน มีกฎอย่างนั้น นักเรียนมายืนเป็นแถวเลย นับหนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า จนกระทั่งสิบ แล้วก็ขึ้นนักเรียนหัวหน้าแถวนี้หนึ่ง คนที่สองก็สองไป คนที่สามก็สามไปเรื่อย สี่ ห้า หก เจ็ด แปด ไปเรื่อยอย่างนี้ เราก็ไปยืนคอยดูอยู่

ครูให้นักเรียนเข้าแถว นี่เป็นประจำ พอตีวันนั้นเป็นวันแรกที่พี่ชายเราไปเข้าโรงเรียน เราก็ดูตามไปดู พอไปถึงเวลาเขาเรียกมาเข้าแถว แล้วก็นับ คนที่หนึ่งก็หนึ่ง คนที่สองก็สอง คนที่สามสาม คนที่สี่สี่ ห้า หก เจ็ด แปด ไปเรื่อย ไปถึงพี่ชายเราเป็นคนที่ยิบเอ็ด พอสิบแล้ว ไปถึงพี่ชายเราเป็นคนที่ยิบเอ็ดแทนที่จะว่านะมันยืนนิ่งอยู่ เราก็สิบเอ็ดซิ เราก็ว่าจัน เราไม่ลืมนะ สิบเอ็ดซิ มันถึงว่ายิบเอ็ด โอ้ย บักทำกินหัวมึง โมโห ตั้งแต่เราเป็นน้องยังรู้ หนึ่ง สอง สามมันก็บอกไปในตัวแล้ว พอไปถึงมันสิบเอ็ดมันยืนอ้าปาก สิบเอ็ดซิ สิบเอ็ด โอ้ย บักทำเอ้ย บักนี้มันขายหน้าเรา นี่อันหนึ่งนะ

อันที่สองพี่ชายเรา ที่นี้เรียนหนังสือมันสู้เราไม่ได้ เราขึ้นประถมหนึ่งมันยังไม่ขึ้นเลย โรงเรียนก็เอาศาลาวัดนั่นแหละเป็นโรงเรียน มันเป็นชั้นๆ เป็นหมวดเป็นหมู่ อยู่เป็นคณะ ครูเขาก็ถาม นี่ละอันหนึ่งนะ เราก็โมโห มันจึงไม่ลืมนะ ตอนนั้นเราขึ้นประถมแล้วแหละ ใอันนั้นมันยังไม่ขึ้น บักท่านั้นมันยังบ่ขึ้นเลย ที่นี้ครูเขาก็ถาม คือเขาเคยถามเรื่องนั้นเรื่องนี้ เรื่อยให้นักเรียนตอบ ฝึกซ้อมความเข้าใจความฉลาดของนักเรียน วันนั้นเขาถามไปถึง ค้างคาว เราก็อยู่ทางนี้ มันก็อยู่ทางนั้น ถามคำไหนตอบคำไหนมันก็ได้ยินกันหมด เขาถาม ค้างคาว ทางภาคอีสานเขาเรียกเจีย ภาษาทางภาคกลางเขาเรียกค้างคาว เป็นภาษากลาง คือออกทั่วประเทศแล้วแต่ใครจะเรียกว่ายังไง แต่ทางภาคอีสานเรียกว่าเจีย

พอเขาถามมาถึงค้างคาว ค้างคาวแปลว่าอะไร ก็มาถูกบักทำบักโง่ๆ นี่ เอ้อ โมโห นะเรา มาโดนพี่ชายเราพอดี ครูเขาถามขึ้น คือเวลาจะตอบนักเรียนนั่งอยู่นั้น เวลาจะตอบ ต้องยืนขึ้นตอบ พอถามใครคนนั้นยืนปั๊บขึ้นตอบ มาถามว่าค้างคาวแปลว่าอะไร คำไฟ ชื่อ

มันซื้อคำไฟ ยืนชั้นมองนั่นมองนี่ ยิ้มนั่นยิ้มนี้ พวกอยู่ข้างๆ เขา นั่งอยู่ข้างๆ กันก็กระซิบกระซาบบอก ครุ่นอยู่โต๊ะ พวกนักเรียนคลอเคลียกันอยู่ พอเขาถามค่างควาแปลว่าอะไร นายคำไฟ คนนั้นก็บอก ค่างควาแปลว่าเจีย ว้างั้นนะ คนนั้นบอกแปลว่าเจีย ทางนี้พอได้ความแล้ว เขาย้ำอีกนะค่างควาแปลว่าอะไร แปลว่าเจีย ว้างั้นนะ ที่นี้เขาย้ำอีกเจียแปลว่าอะไรอีก มันไปติดอันนี้อีกบักहांนี้ โมโหนะเรา

พอเขาถามเจียแปลว่าอะไร ใ้พวกนี้แหละพวกอยู่ข้าง ๆ มันบอกเจียแปลว่า ดั่งวิก จมูกวีน เจียแปลว่าจมูกวีน ลักษณะมันจมูกวีน เจีย แปลว่าอะไร แปลว่าดั่งวิก ดั่งก็คือจมูก ดั่งวิกก็คือจมูกมันวีน พวกนี้เขาก็บอก เจียแปลว่าอะไร คือค่างควาแปลว่าอะไร แปลว่าเจีย เขาก็ถามกลับเท่านั้นเอง แล้วเจียแปลว่าอะไร อันนี้ติดแล้ว เราเข้าใจแล้ว คนนี้เขาก็บอก แปลว่าดั่งวิก เขากะซิบบอกแปลว่าดั่งวิก ใ้นั้นก็ตอบ เจียแปลว่าดั่งวิก โอ้ย บักहांเอ้ย เรา โมโห โอ้ย มึงทำไมโง่ตาย พวกนักเรียนเขาหัว(เราะ) แดกฮือ ๆ ครูอดไม่ได้ก็หัวเราะ ค่างควาแปลว่า เจีย เจียแปลไม่ได้ ต้องเขาบอกอีก แปลว่าดั่งวิก โธ่ มึงทำไมโง่หลายบักहांนี้ เราไม่ลืมนะ

นี่ละสองจุดนี้พี่ชายเราไปเข้าโรงเรียน เวลาไปเข้าโรงเรียนแล้วเรียนหนังสือสู้เราไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราถึงขั้นชั้นหนึ่ง มันยังไม่ขึ้น เราขึ้นมันก็ยังไม่ขึ้น พูดถึงเรื่องนักเรียน ค่างควาแปลว่าอะไรใ้พวกนี้นะ แปลว่านายคำไฟตัวเธอเธอ เราเลยไม่ลืมนะ เรียนหนังสือ พวกนักเรียนที่มันเลว ๆ มันก็มี แต่มีไม่กี่ราย ครูต้องคอยกำชับกำซา นักเรียนเกเรมี ให้จำเอานะลูกหลาน แต่ก่อนนักเรียนไม่มากแหละ ไม่มีนักเรียนมาก แต่ก็มีนักเรียนเกเรอยู่จนได้นั้นละ เราอย่าให้เป็นอย่างงั้นนะ เป็นนักเรียนเกเรใช้ไม่ได้

คือเราเข้าไปนั้นเข้าไปฝึกฝนอบรม ความเกเรมันมีอยู่มากน้อยด้วยกันทุกคนนั้นแหละ เวลาเข้าไปอบรมแล้วได้ของดีเข้าไป ก็ซ้บซ้กฟอกความเกเร ความไม่ดีของเจ้าของออกไป เอาความดีจากครูจากอาจารย์เข้าไปบรรจุแทน ของไม่ดีก็ปล่อยไป อย่าเสียดายมัน เรียนหนังสือก็ต้องเป็นอย่างงั้น เรียนหนังสือด้วย ฝึกหัดการประพฤติตัวด้วยทุกอย่าง จึงเรียกว่าเข้าไปเรียน ครูจะสอนทุกแบบทุกฉบับนั้นแหละตามฐานะของนักเรียน สอนเป็นลำดับลำดับ แต่ก่อนมีเพียงชั้น ป.๓ ตั้งแต่เราเรียน ป.๓ เริ่มต้นเป็น ป.๓ ชั้นเลย เราเรียนจบแค่ ป.๓ แล้วก็ออก สอบประถมหนึ่งเราได้ที่สอง สอบประถมสองเราได้ที่หนึ่ง สอบประถมสามเราได้ที่หนึ่ง จากนั้นก็ออกเลย เราไม่ลืมนะ

หัวเราไม่ค่อยดี ความจำไม่ค่อยดี อยู่กับเพื่อนกับฝูงไปเรียนหนังสือ เวลาบวชเป็นพระก็เหมือนกัน ความจำเรานี้จะอยู่ในเกณฑ์ ๕๐% ละมั้ง แต่มันอาศัยความขยัน ความ

ขยันหมั่นเพียร เรื่องขยันนี้ตอนบวชเป็นพระเป็นผู้ใหญ่แล้วขยัน แต่เป็นเด็กบ้างมันก็ขยัน บ้างก็เกียจบ้างเป็นธรรมดา เพราะประสาเด็ก แต่เวลาไปเรียนไปสอบมันก็ได้เป็นอย่างดีแหละ ได้ที่สองแล้วก็ได้ที่หนึ่ง จากนั้นก็หยุด ครูที่ไม่ค่อยดีก็มี อย่าว่าแต่นักเรียนไม่ดีนะ ครูไม่ ค่อยดีก็มี นักเรียน จะเป็นครูเสียหายจริงๆ ไม่ใช่ นะ หากเป็นครูนักเล่นที่นักเรียนไม่ เลื่อมใส ไม่ค่อยเคารพ

ฟังแต่ว่าครูชอบเล่น ถ้าเข้าไปในบ้านชอบเล่นกับหญิงกับสาว ไม่ค่อยมีหลักมี เกณฑ์พอเป็นคติตัวอย่างน่าเคารพนับถือ ครูจึงต้องเป็นแบบพิมพ์ที่ดี เป็นครูมาสอน นักเรียนก็ดี เข้าไปอยู่ในหมู่บ้านแล้วก็ต้องเป็นครู เป็นคนที่ดีอยู่เสมอ เด็กเล็กเด็กน้อย เห็นเคารพนับถือ เป็นอย่างนั้นแหละ ถ้าโกโรโกโสเที่ยวกินเหล้าบ้างอะไรบ้าง แล้วรำฟอน แอ่นอยู่ตามถนน เด็กไปเห็นหมดความเลื่อมใสนะ เราเห็นแล้วเห็นครูเป็น เพราะฉะนั้น เราถึงนำมาพูดได้โดยถูกต้อง ไปเมาเหล้าเมาอะไรแอ่นอยู่ในวงชุมชนุมชน เป็นครูแท้ ๆ แต่ เราก็มองไม่ได้คิดว่าจะทำเป็นอย่างนั้นอย่างนี้แหละ แต่ก็มิหนอยเท่านั้นเอง เอ๊ะ ครูทำไมถึง มาเมาเหล้าให้คนผู้ใหญ่ทั้งหลายดูอย่างนี้นะ เท่านั้นแหละ จะคิดยกโทษก็ไม่ใช่ หากมี อย่างนั้น เราก็มอง

นี่ละผู้ใหญ่จึงต้องเป็นแบบพิมพ์ที่ดีจึงถูก อยู่ในบ้านก็เป็น ออกนอกบ้านก็เป็น เป็นครูประจำตัว แล้วสอนตัวเองก็สอน ก่อนที่จะไปสอนคนอื่นต้องสอนตนเองก่อน แล้ว ไปสอนคนอื่นดังพระพุทธเจ้า อย่างศาสนาพระพุทธเจ้าก็สอนตนเองเรียบร้อยแล้ว สอน โลก สาวกทั้งหลายก็เหมือนกัน ฝึกทรมานตนเอง แล้วก็ฝึกฝนอบรมโลกทั่วๆ ไป ครูต้อง เป็นผู้ผ่านเหตุการณ์ดีชั่วมาก่อน แก้ไขดัดแปลงตนเองมาก่อนแล้วค่อยมาเป็นอาจารย์สอน คน ที่นี้ครูก็มีความรู้แล้ว ภาคปฏิบัติตัวให้เป็นคนดีครูก็ต้องเป็นแบบพิมพ์อันหนึ่ง เหมือนกัน ที่นี้นักเรียนไปเห็นครูคนไหนดีนักเรียนก็เคารพเลื่อมใส เพราะนักเรียนก็คน ก็ เป็นแบบฉบับอันดีงามไปเรื่อย ๆ

นี่พวกลูกพวกหลานไปเรียนหนังสือแล้วให้ตั้งหน้าตั้งตาเรียน อย่ามีแต่ความ ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม ไม่ดีนะ เวลาที่จะฝึกตนเองให้ฝึก อยากรู้ก็อย่าทำถ้าสิ่งไม่ดี เป็นที่ตำหนิติ เตียนของผู้อื่นแล้วอย่าทำ ฝึกเอา เมื่อเราไม่พามันทำ มันจะอยากขนาดไหนก็ทำไม่ได้ เพราะเราเป็นหัวหน้า สติปัญญาควบคุมกิริยาความอยากของเรา ความอยากเป็นฝ่ายต่ำ สติปัญญากลับกรองผิด ถูก ชั่ว ดี เป็นเจ้าของ แล้วให้ฝึก อะไรไม่ควรแล้วอยากทำก็ไม่ทำ อยากรู้ก็ไปนี่ละเรียกว่าการฝึกตน ต่อไปมันก็เชื่อฟังเจ้าของ คือสติปัญญาที่เป็นหัวคิด นำหน้า แล้วก็ค่อยเดินตามหัวคิดปัญญาไปเรื่อย คนนั้นก็ดีไปเรื่อย ๆ

ถ้าคนไหนทำตามความอยาก อยากทำก็ทำ อยากอะไรก็ทำแล้วมันเคยตัว มันก็ไหลลื่นลงทางต่ำไปเลย ทีนี้เวลาโตขึ้นมาจะสอนให้เป็นคนดี สอนยากนะ ดีไม่ดีไม่ยอมฟังเสียงใครเลย เป็นคนหัวดีหัวดีตันไปเลย ไม่ดี ให้พากันฝึกอบรมตน ทุกอย่างถ้าไม่ได้รับการฝึกฝนอบรมไม่ตินะ ต้องได้รับการฝึกฝนอบรม อย่างมาอยู่ในวัดเต็มอยู่นี้ก็เพื่อฝึกฝนอบรมตน เมื่อได้ยินได้ฟังจากครูจากอาจารย์แล้วก็นำไปปฏิบัติต่อตนเอง แล้วก็ค่อยดีวันดีคืนขึ้นไปเรื่อย ๆ การฝึกฝนอบรมจึงเป็นของดี คนไม่สนใจกับการศึกษาอบรมนี่คือ **เศษคน** ไม่มีค่าอะไร เรียกว่า **เศษมนุษย์** ไม่ดี เศษหญิง เศษชาย ไม่ดี ถ้าเป็นนักเรียนก็ไม่สนใจต่อการศึกษาเล่าเรียนที่เป็นสาระ แต่สนใจตามความคึกความคะนองของตัวเองทั้งหญิงทั้งชาย อันนี้ก็เป็นเศษเด็ก เศษหญิง เศษชายในโรงเรียน ไม่ดี

อย่าให้เป็นเศษนะ เป็นเศษเป็นเดนหมดค่าหมดราคา ถูกเขาทิ้งไปแล้วเรียกว่าของเศษของเดน เราเป็นมนุษย์ทั้งคนทั้งหญิงทั้งชาย ไม่ใช่มนุษย์เศษเดน อย่าทำตัวให้เป็นคนเศษเดน หญิงชายเศษเดน นักเรียนเศษเดน ใช้ไม่ได้นะ ให้ตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติตัวเอง เป็นนักเรียนก็ต้องเป็นอย่างนั้น โตขึ้นมาฝึกฝนอบรมตัวเองให้เป็นคนดี สิ่งใดจะเป็นความชั่วอย่าพากันทำ เช่นอย่างพวกราชยาเสพย์ติดนี้ร้ายแรงมาก โฉเสียหมดเลยคน นี้ยังตินะนี้ตั้งแต่ตั้งรัฐบาลมานี้ไอ้พวกราชยาเสพย์ติดเสพเตดมีมากมีน้อยมันมีมาตั้งเดิมนั้นแหละ มันไม่ได้ออกหน้าออกตาอย่างปัจจุบันที่ถูกปราบอยู่เวลานี้ นี่ก็ดี ตั้งรัฐบาลก็ก็ซุดก็สมัย จะว่าเราตำหนิเราก้ไม่ได้ตำหนิ คือไม่เห็นเราก้บอกไม่เห็น ไอ้สิ่งชั่วช้อย่างนี้ก็ไม่หนาแน่นนักแต่ก่อน แล้วมันก็หนาแน่นขึ้นมาไม่ก้รัฐบาลนี้แหละ แต่ก้ไม่ปรากฏรัฐบาลใดแก้ไขตัดแปลงเพื่อความดีขึ้น ๆ ดีไม่ดีอาจจะเสริมเขาอยู่ทางลับ ๆ ก้ได้

พวกราชยาเสพย์ติดก่อนที่จะไปซื้อไปขายได้อย่างคล่องตัวของมัน มันอาจจะเอาเงินไปยื่นให้นายเสกก่อนก้ได้ ทีนี้ก้ทำไปเรื่อย ๆ ละ แล้วก้บานปลาย คนทั้งหลายทั่วประเทศก้เสียไป ๆ เงินก้ไปป้อนเจ้าป้อนนาย ป้อนนายก้ในเครือของรัฐบาล เครือราชการ แล้วก้ไปเป็นใจกับเขานะซี เราได้เงินมาเขาเสียไปเท่าไรไม่ค้ำนิง คนเสียทั้งประเทศไม่ค้ำนิง เราได้เงินเพียงเท่านั้นก้พอใจ ทีนี้มันก้บานปลาย ๆ มาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน เมืองไทยเราจะจมก้นทั้งประเทศนะ เมื่อยาเสพย์ติดเป็นพิษ ถึงคนเป็นบ้าเป็นบอ หมดราค้าราคา กำลังระบาดเข้ามา ๆ จนจะทั่วประเทศไทยแล้ว ไม่ได้เลือกหน้านะตั้งแต่เด็กขึ้นไปหาผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ขนาดไหนมันก้มีอันนี้ใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ ทำลายชาติของตัวเองไปโดยลำดับลำดับา จนจะไม่มีชาติที่เป็นสาระเหลืออยู่เลย จะเหลืออยู่แต่เศษเดนของชาติ เศษเดนของคนไทยเรา

นี่ก็พอดีได้นายคนใหม่ขึ้นมา เรียกว่านายกเป็นผู้นำ นายกแปลว่าผู้นำ นำในทางที่ ถูกที่ ดี ที่นี้มาดูแล้ว นำก็นำชาติ เวลานี้ชาติเป็นยังไง ชาติกำลังอึมแง่ม หมดค่าหมาดราคากันทั้งประเทศ กำลังเริ่มมากขึ้น ๆ อะไรทำให้แง่มแง่มผู้นำต้องคิดซี้ อะไรทำให้แง่มแง่มจะให้หมาดค่าราคา ยาเสพติด ยาบ้า อันนี้ตัวเป็นพิษเป็นภัย ก็ต้องเอาต้นเหตุมันละซี้ เพราะฉะนั้นที่ว่าปราบยาบ้า คือปราบตัวพิษนั่นเอง เวลานี้ก็ค่อยสงบไป คนไทยเราค่อยฟื้นขึ้นมา ๆ พิจารณาซี้ นี่ละนายกท่านทำด้วยความเป็นอรรถเป็นธรรม เราพิจารณากลาง ๆ คนมีค่าราคาขนาดไหน สิ่งเหล่านี้เป็นความเสียหายมากมาย เรียกว่ามหากภัย ท่านจัดการพิจารณาแก้ไขชะล้างสิ่งเหล่านี้ นี่เป็นความถูกต้องแล้วสำหรับคนไทยเราทั้งประเทศ

ประเทศไหนก็ตามถ้าพวกนี้ได้เข้าแล้วหมดทั้งนั้นแหละ ประเทศไทยเราก็เหมือนกัน จวนจะหมดแล้วนะ เริ่ม แล้วเวลานี้กำลังฟื้นตัวขึ้นมามากมาย นี่ละคำว่าผู้นำเป็นอย่างนี้ละ นำตัวเอง นำคนอื่น ยิ่งเป็นผู้ใหญ่เท่าไรยิ่งเป็นผู้นำอันกว้างขวาง บ้านเมืองของเราที่ค่อยชุ่มเย็นพอลิ้มहुลิ้มตาได้บ้าง ไม่อย่างนั้นจะหมดจริง ๆ ประเทศไทยทั้งประเทศจะไม่มีเหลือ มีแต่พวกซี้ยา หมดค่าราคา เป็นสัตว์ สัตว์ก็ไม่ทำลายกัน แต่มนุษย์ซี้ยา มนุษย์ยาบ้านี้ทำลายหมด ไปที่ไหนเพื่อทำลายทั้งนั้น ๆ ไม่เพื่อการส่งเสริม ก็คือพวกกินยาเสพติดมีนเมา ติดแง่มแง่มแล้วไม่หวังประโยชน์ต่อผู้ใดนอกจากประโยชน์แก่เจ้าของอย่างเดียว แล้วก็ทำลายผู้อื่น สุดท้ายก็ฉิบหายกันทั้งประเทศเพราะยาเสพติดนี้ที่ท่านปราบยาเสพติดถูกต้นเหตุแล้วนี่ ต้นเหตุที่จะทำลายคนทั้งชาติ พิจารณาซี้

นี่ละเรื่องความเป็นธรรม ถ้าพูดถึงเรื่องกฎหมาย ธรรมละเอียดกว่ากฎหมายนะ กฎหมายก็ออกมาจากธรรมไม่ได้เอามาจากไหนนะ กฎหมายบ้านเมืองนี้ออกมาจากธรรม คือความยุติธรรม ความถูกต้องดีงาม เอามาจากธรรม กฎหมายเมื่อออกมาแล้วจึงต้องหยาบกว่าธรรม ธรรมละเอียดกว่านั้น กฎหมายไม่มีธรรมมี กฎหมายไม่รู้ธรรมรู้ เพราะฉะนั้นธรรมจึงสอนโลกได้ อย่างที่เรานำมาพูดเวลานี้ เราก็ไม่ใช่ นักกฎหมาย บ้านเมือง ไปไหนเราก็ไม่ได้แบกพระไตรปิฎกไป เราก็ดึงเอาตามการศึกษาเล่าเรียนมา ทั้งภาคปริยัติศึกษาเล่าเรียนตามตำรับตำราคัมภีร์ต่าง ๆ ทั้งภาคปฏิบัติตามทางของศาสนา โดยแท้ คือภาคปฏิบัติ ความจริงจะเกิดขึ้นจากภาคปฏิบัติ เพราะหลักธรรมชาติที่จะให้รู้ให้เห็นทั้งฝ่ายดีฝ่ายชั่ว มันเป็นหลักธรรมชาติด้วยกันทั้งนั้น ฝ่ายที่เป็นพิษเป็นภัยเป็นคุณเป็นประโยชน์ เป็นธรรมชาติทั้งนั้น ทีนี้เวลาเรียน เรียนตามหลักธรรมชาติ อันไหนไม่ดี ตามธรรมชาติของมันเป็นอย่างนี้ มันไม่ดีอย่างนั้น เราอดตัวอย่างนี้ แก้ไขอย่างนี้ อันนี้ดีอย่างนี้ พยายามบำรุงรักษาอย่างนี้ เรียกว่าธรรม

อย่างท่านปฏิบัติอย่างนี้ ชำระสะสางอบรมจิตใจให้ดี ก็คือว่ามีภัยอยู่ในใจเรียกว่ากิเลส กิเลสเป็นตัวภัยฝังอยู่ในใจ ธรรมะก็เกิดที่ใจอยู่ที่ใจ แล้วนำธรรมะนั้นซึ่งเป็นเหมือนน้ำดับไฟเข้ามาชะล้างสิ่งสกปรกนี่ออกไป ก็กลายเป็นคนมีคุณค่าขึ้นมา เป็นพระก็เป็นพระ มีคุณค่าสง่างาม ดังศาสตาดองค์เอกของเราเป็นอันดับหนึ่ง นั่นละน้ำดับไฟดูเอาซิ เป็นน้ำดับไฟ และน้ำชะล้างสิ่งของสกปรกทั้งหลายให้สะอาดสะอาดดับไฟก็ไฟสงบไปเลย นี้เรียกว่าธรรม ต้องมีการฝึกการอบรมการชะล้าง จะปล่อยให้ดีเฉยๆ ดีไม่ได้นะ ให้พากันฝึกฝนอบรม

เรื่องธรรมนั้นเลิศเลอแล้ว มันเลวตั้งแต่พวกกิเลสอยู่ในหัวใจสัตว์โลก สัตว์โลกนี้เลว ธรรมนั้นเลิศ อยู่กับผู้ใดเลิศเป็นลำดับลำดับมา จนกระทั่งอยู่กับพระพุทธเจ้า พระสาวกเลิศเลอไปเลย นั่นต่างกัน แล้วก็มากระจายสอนโลกให้พอเป็นตนเป็นตัวเป็นเนื้อเป็นหนัง เป็นผู้เป็นคนบ้าง ไม่ให้มันเลวไปหมด

อย่างหลวงตาที่พูดถึงเรื่อง ป.๓ กับว่าให้พี่ชาย ๑๑ กับเจียตั้งวิก นั่นก็หลวงตาฝึกฝนอบรมมาอย่างนี้เหมือนกัน เรื่อยมาจนกระทั่งปานนี้ สำหรับชีวิตเป็นฆราวาส เราไม่ได้มีอะไรเป็นแบบเป็นฉบับ ก็ทำตามประสีประสาเหมือนโลกทั่วๆ ไป เป็นแต่เพียงว่านิสัยเราไม่เป็นคนใฝ่ต่ำเท่านั้น แม้แต่เพื่อนฝูงที่เข้ามาคบค้าสมาคม ถ้าเป็นคนเหลวๆ แหละๆ แล้วยิ่งตระหนี่ถี่เหนียวเห็นแก่ตัวด้วยแล้วเราไม่คบนะ ตั้งแต่เป็นฆราวาสมันก็เป็นเองในใจ ถ้าผู้ใดมีความจริงใจ หน้าที่การงานเป็นขึ้นเป็นอัน คบๆ อย่างนั้นมันก็เป็นอยู่ลึกๆ แต่ไม่ได้มีอะไรที่ว่าเป็นเด่นเป็นดวงอะไรแหละ เป็นตามนิสัยของฆราวาส ก็ธรรมดาเหมือนท่านๆ เราๆ ใครๆ ก็เลือกเหมือนกัน

เพื่อนฝูงไม่เลือกได้หรือ กัลยาณมิตรตตา ปาปมิตร มิตรที่เลวอย่าไปคบค้าสมาคม กัลยาณมิตร ให้คบมิตรที่ดีเป็นคติตัวอย่าง ฟังเป็นฟังตายกันได้ แล้วใครๆ ก็มีการคบการคัดการเลือกกันเป็นหลักธรรมชาติเหมือนกันหมด นอกจากไม่นำมาพูดเฉยๆ เราก็เหมือนกันกับโลกทั่วๆ ไปนั่นแหละ เวลาออกมาบวชนี้จึงเรียกว่าตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติจริงๆ เอาจริงเอาจังด้วย ตั้งหน้ามาบวชนี้ ลิกขาบทวินัยไม่ข้ามเลยเทียว เหมือนว่าขีดเส้นตายไว้เลย พระวินัยข้อไหนก็ตามถ้าลงได้เห็นแล้วจะฝืนไม่ได้ เป็นอย่างนั้นตลอดมา เมื่อเป็นอย่างนั้นที่พระพุทธเจ้าว่า พระธรรมและพระวินัยนั้นแล เป็นศาสดาของเธอทั้งหลายเมื่อเราตายไปแล้ว เราก็มีศาสดาประจำตนอยู่อย่างนั้นจะว่าไฉน

ยิ่งไปอยู่ในป่าในเขาที่ศาสดาประจำตนยิ่งเห็นชัด เราไปภาวนา พูดถึงเรื่องศีลของเราที่ไม่มีอะไรต่างพร้อยแล้ว เรื่องธรรมเรายังอบรมให้มีความอบอุ่นเย็นใจ มันก็ปรากฏที่

ใจของเรา เย็น ไปอยู่ในป่าลึกๆ เสือครางกระหึ่มๆ รอบๆ มันอยู่ในนั้นะไม่ได้ไปอยู่กับ เสือ เป็นกับตายอยู่ที่นี่ ฟังธรรมๆ เช่น พุทโธก็พุทโธติดกับตัวเลย ที่นี่เรื่องความกลัว ทั้งหลาย แต่ก่อนมันกลัว แต่บังคับจิตให้อยู่กับพุทโธ สำหรับเราเป็นนิสัยชอบพุทโธมา ตั้งเดิม ไม่ให้ออก ไม่ให้คิดออก ให้อยู่กับพุทโธ เป็นกับตายอยู่กับพุทโธๆ ที่นี้เวลาพุทโธ หนาแน่นเข้าๆ เลยสร้างความแน่นหนามันคงขึ้นที่ใจ กลายเป็นความกล้าหาญชาญชัย ขึ้นมา คิดออกไปหาเสือกหาขังหาพิษหาภัยอะไรไม่กลัวเลย นี่ก็เรียกว่าศาสตาอยู่กับใจใช้ ไหมละ มันเห็นชัดๆ

ที่นี้กล้าหาญชาญชัย สถานที่ใดเป็นที่กลัวมาก ๆ ไปที่นั่นแหละ คือไปตัด ถ้ามั่นกลัว มากๆ มันก็หันหาพุทโธมาก ๆ ซิ อยู่กับพุทโธติด แล้วมันก็สร้างความแน่นหนามันคงหรือ อบอุ่นตลอดจนความกล้าหาญชาญชัยขึ้นมา เห็นประจักษ์สำหรับผู้ปฏิบัตินะ เรายืนยันทุก อย่างนั่นแหละ คนนิสัยอันนี้แหละ การฝึกหัดการทดลองเจ้าของ หรือเทคนิคอุบายต่างๆ ใน การแก้ไขตัวเองนี้มันหากเกิดขึ้นแต่ละบุคคลๆ นี่เราก็ฝึก ที่ไหนที่กลัวมาก ๆ คือที่กลัว มากๆ ความระวังตัวมาก พุทโธก็ยิ่งติดกับหัวใจเลยไม่ออก หรือธรรมะขั้นใดก็ติดกับหัวใจ ไม่ออกข้างนอก มันก็เห็นผลประจักษ์ ๆ นี่การฝึกกรรมาน

พระพุทธเจ้าท่านแสดงไว้ในธัชคคสูตรก็เหมือนกัน อรรถฎุ รุกขมุเล วา สุธัญญา คาเรว ภิกขโว อยู่ในป่าในเขาให้ระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ถ้าระลึกถึง พระพุทธเจ้าไม่สงบให้ระลึกพระธรรม ระลึกพระธรรมไม่สงบให้ระลึกถึงพระสงฆ์ สาม รัตนะนี้รัตนะใดรัตนะหนึ่งที่เหมาะสมกับจริตของตน รัตนะนั้นแลจะเป็นที่พึ่ง จิตใจที่เคย ว่าวุ่นซุ่นมัวกลัวนั่นกลัวนี่จะสงบลง ท่านบอกไว้ในธัชคคสูตร ก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ เวลาเรา ไปอยู่ในป่าในเขาจริงๆ มองไปที่ไหนมันมีแต่สัตว์ร้ายตั้งแต่ก่อน ไม่ได้เหมือนทุกวันนี้ละ ป่าเป็นป่าสัตว์ ป่าเนื้อป่าเสือป่าขังเต็มไปหมด ดงเหล่านี้เต็มไปหมด เราไปอยู่กับธรรม หมุนจิตเข้าสู่ธรรม ไม่ให้ออก ที่นี้ไม่ให้ออกมันก็เห็นผลประจักษ์

เพราะฉะนั้นเวลาจิตมันรู้สึกจะมีขี้เกียจขี้คร้านหรือความเพียรมันอ่อนลงๆ หาที่ แล้วยะ เปลี่ยนใหม่ ขยับเข้าหาที่กลัวๆ พอหาที่กลัวแล้วความขี้เกียจมันหายหน้าไป มัน กลัวตายมันก็ต้องขยันใช้ไหม ขยันภาวนาละซี แล้วได้ผลขึ้นมา เปลี่ยนเรื่อยแหละเรา นิสัย มันเป็นอย่างนั้น คือดูเจ้าของ ถ้าที่ไหนมันลักษณะเฉื่อยชา อ้าว ไม่เป็นท่าแล้วนะ ภาวนา จะไม่ดีแล้ว คิดแล้ว มันกลัวที่ไหนปีบเข้าหาที่นั่น ที่นี้ตั้งทำใหม่ กล้าหาญขึ้นมา ความเพียร ดีขึ้น ได้ผลๆ ขยับเรื่อยอย่างนี้ นี่การฝึกกรรมานตนเองทำอย่างนั้น นี่เราเคยทำมาแล้วไม่ใช่ มาไม่เคยๆ เราทำมาแล้ว

อย่างที่ว่ามันกลัวมากๆ นี่เดินบุกเข้าไปเลย ที่ไหนมันกลัวมากๆ มันวาดภาพลอกตัวเองนะ ยิ่งกลัวเท่าไรแล้วยิ่งคิดสายแสบไปข้างนอก มันวาดภาพเสือหมอบอยู่สองข้างทาง จงกรม เสือไม่มีแหละไอ้สังขารตัวนี้มันลอก เสือนี้หมอบเป็นแถวคอยกินพระชี้ลาดคนเดียวนี้แหละ ดัดกันละซี เอ้ากำหนด คือเสือมันปรุงขึ้นมาเอง ที่นี้กำหนดว่าตัวไหนใหญ่กว่าเพื่อน มันก็บอกตัวนั้นใหญ่ บุกเข้าไปหาตัวนี้ ตัวไหนใหญ่อีก บุกเข้าไปตรงไหนหายเงียบๆ มันไม่มีเสือมันลอกเจ้าของ เทอ มึงเอากูอย่างนี้เทรอ ได้ชัดกันเรื่อย สุดท้ายก็เดินเตลิดเปิดเปิงเข้าป่าเลยเทียว เอ้า เป็นยังงี้ถึงไหนถึงกัน ถ้าจิตไม่กล้าหาญเสียก่อนจะไม่กลับที่นี้ เอากันให้ถึงพริกถึงขิง ใครจะว่าบ๊าวบอ ทะลุออกที่ไหนก็ตามเราจะฝึก ใครจะว่าเราเป็นบ้า เราไม่เป็นบ้า เราฆ่ากิเลสต่างหาก ไปที่ไหนมันกล้าหาญชาญชัย แล้วก็คืนมามันได้เห็นผล

จึงได้ฝึกกรรมด้วยวิธีการต่างๆ การฝึกเจ้าของ เพราะกิเลสมันร้อยพันพันคม ร้อยเล่ห์ร้อยเหลี่ยม ธรรมะไม่หลายพันพันคมไม่ได้ ต้องร้อยเล่ห์ร้อยเหลี่ยมให้ทันกัน กิเลสเบาธรรมะเบา กิเลสหนักธรรมะเบาไม่ได้ ต้องเอาให้หนัก แก้กันตลกๆ อย่างเทศน์เมื่อเช้านี้เห็นไหมละ นี่ละพวกมันหยาบโลนมันหยาบอย่างนี้จะว่าไง มันหยาบเต็มบ้านเต็มเมืองแล้วไม่เห็นสะดุดตาสะดุดใจบ้างเลย ธรรมะสะดุดตลอดเวลา ท่านไม่พูดธรรมะ ถึงกาลจะออกก็ออกบ้างดั่งที่ฟังพูดเมื่อเช้านี้เป็นยังงี้ นี่ละเป็นอย่างนั้น

ไม่ใช่ว่ามารู้เตี๋ยวนี้ละ รู้มาตั้งแต่เมื่อไร มันสะดุดตาสะดุดใจจากบาดตาขนาดไหน เจ้าของเองเป็นผู้ทำไม่ดูไม่สนใจ ยังลืมนื้อลืมตัวตลอดเวลา ผู้ตีทั้งหลายดูมันดูไม่ได้ คนมีสมบัติผู้ตีดูคนประเภทนั้นดูไม่ได้ ออย่าว่าแต่ธรรมหรือท่านผู้ตีถึงขั้นตีเลิคนั้นดูเลย แม้แต่คนสามัญธรรมดาซึ่งเป็นผู้มีสมบัติผู้ตีก็ดูกันไม่ได้ แล้วทำไมเราถึงไปกล้าหาญชาญชัยไปทำอย่างนั้น แบบอุจาดบาดตา อวดเนื้ออวดหนัง อวดของสกปรก สิ่งเหล่านี้ปกปิดมันไว้เท่านั้น ไม่งั้นมันหยาบมันโลนมันดูไม่ได้ มันคือส้วมคือถ่านเต็มอยู่ในตัวของเราด้วยกันทุกคน ต้องปกปิดเอาไว้ แล้วยังอวดเก่งมาเปิดให้โลกเขาดู มันดูไม่ได้ก็ชัดกันเสียเปรี้ยงละซี นั้นเห็นไหม มันกล้าออกมาอย่างนั้น ทางนี้ก็กล้ารับกันละซี เข้าใจไหม

แล้วอะไรหยาบกว่ากันที่นี้ ตัวมันเป็นที่ทำโลกให้ฉิบหาย ทำโลกให้ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม ลืมนื้อลืมตัว หมดราค้าราคา คือตัวที่มันแสดงนั่นเอง ธรรมะชำระล้างเข้าไปเสียหายที่ตรงไหนพิจารณาซิ ทำไม่ถึงจะว่าธรรมะเสียหาย ตัวนั้นตัวเสียหาย ธรรมะเป็นน้ำชะล้างสิ่งสกปรกเสียหายที่ตรงไหน นั่นละธรรม ควรแรงก็แรง ควรเบาก็เบา เพราะสิ่งที่สกปรกมันมีหนักมีเบาต่างกัน ธรรมะก็ต้องวางลงให้พอเหมาะพอดี เอาละวันนี้พูดเพียงเท่านั้นพอ

โยม มีปัญหาอินเทอร์เน็ต เขาเขียนมาดังนี้ครับ กระผมได้ฝึกหัดทำสมาธิด้วยตนเองโดยอาศัยความรู้จากเว็บนี้เอง ตอนแรกกระผมก็ใช้วิธีกำหนดลมหายใจ คือหายใจเข้าพุท หายใจออกโธ ฝึกอย่างนี้มาเกือบปี ต่อมากะผมได้มาเปลี่ยนเป็นใช้ภาวนาพุทโธ คือนึกถึงคำว่า พุทโธ ๆ โดยกำหนดไว้ที่หน้าอกในตอนแรก เมื่อทำแล้วก็รู้สึกสงบดี การคำนึงคำว่าพุทโธ ๆ นั้น ก็ต่อเนื่องกันไปซึ่งกระผมก็ฝึกอย่างนั้นมาได้ระยะเวลาพอสมควร ในตอนนี้เมื่อกระผมเริ่มภาวนาคำว่าพุทโธ ๆ ภาวนาให้ต่อเนื่องกันไปอย่างเดิม แต่ว่าเมื่อภาวนาไปสักครู่หนึ่ง คำว่า พุทโธ ๆ ที่ต่อเนื่องกันก็ปรากฏว่าจะนึกออกมาได้ไม่ต่อเนื่อง เช่น นึกคำว่า พุท กว่าจะ โธ ได้ก็นานหรือหายไปเลย เมื่อนึกไม่ได้หรือหายไปแล้ว รู้สึกว่าลมหายใจจะปรากฏชัดเจน กระผมควรจะกำหนดลมหายใจเป็นหายใจเข้าพุท หายใจออกโธ หรืออีกอย่างคือดูลมหายใจอยู่เฉย ๆ ไม่ต้องกำหนดพุทโธ กับลมหายใจนั้น หรือมีวิธีการอย่างอื่นอีก ขอกราบเรียนถึงถามข้อควรจะทำต่อไปจนถึงขั้นตอนที่ต่อจากขั้นตอนนี้ด้วย ขอกราบนมัสการ

หลวงตา เรากำหนดพุทโธนี้ ถ้าเป็นความตั้งใจ คือมีสติอยู่แล้ว พุทโธ ๆ นี้เป็นขั้นธ คือความคิดปรุง แต่เป็นความคิดปรุงทางด้านธรรมะ ขั้นธอันหนึ่งเป็นความคิดปรุงของกิเลส คิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ตามโลกตามสงสาร เรียกว่าขั้นธเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ของกิเลส เราคิดทางด้านอรรถด้านธรรม ขั้นธคือความคิดปรุงนี้เป็นเครื่องมือของธรรมเข้าใจใหม่ ที่นี้พอเรานึกพุทโธ ๆ เรียกว่าเป็นเครื่องมือของธรรม เมื่อนึกพุทโธ ด้วยสติกำกับตลอด ๆ แล้ว พอถึงขั้นที่ละเอียดจะละเอียดเข้าไปเรื่อย จนกระทั่งพุทโธไม่ปรากฏเลยก็มี อันนี้มีขัดกันอยู่ที่เขาวัวพุทโธแล้วติดกันบ้างไม่ติดกันบ้าง แล้วลมหายใจเด่น ชัดกันอยู่ ผู้ภาวนาอาจจะไม่ใช้ความพินิจพิจารณาละเอียดพอ มันถึงมีขัด ๆ กัน

คือตามธรรมดาถ้าลงขนาดพุทโธละเอียดแล้ว ลมหายใจก็แผ่วเบาไปตาม ๆ กัน จะยังเหลือแต่ความรู้ที่ละเอียดสุดจะบริกรรมนั้นออกไม่ได้เลย เรียกว่า ขั้นไม่ทำงาน ขั้นระงับตัว สังขารขั้นธคือความคิดความปรุง เราใช้ทางด้านธรรมะนี้ เมื่อเวลาธรรมะกับจิตเข้าสัมพันธ์เป็นอันเดียวกันแล้ว ความคิดปรุงนี้จะหายไป ปรุงพุทโธเท่าไรก็ได้ ทั้ง ๆ ที่เราปรุงพุทโธตั้งแต่เริ่มแรกพอถึงขั้นพุทโธกับจิตกลมกลืนเป็นอันเดียวกันแล้ว เราจะนึกพุทโธไม่ได้เลย แต่ความรู้นี้จะเด่น ลมหายใจนี้ว่าไม่มี คือเรียกว่าไม่เป็นกังวลไม่เป็นอารมณ์เลย เหลือตั้งแต่ความรู้ที่เด่นเข้าใจเหอ มีอะไรอีกละ

โยม อันนี้รู้สึกเขาอยากจะได้คำตอบจากหลวงตาว่า จะให้เขาภาวนาลมหายใจเข้า พุท หายใจออก โธ หรือว่าดูลมหายใจเฉย ๆ ไม่ต้องกำหนดพุทโธ หรือจะมีวิธีการอย่างอื่น

หลวงตา เอ้า ถ้าเขาถนัดพุทโธ ก็ให้พุทโธติดกันเลย ถ้าเขาถนัดลมหายใจก็ลมหายใจอย่ามาสงสัยถึงกลาง ๒ ข้าง ขานี้ก็จะก้าวทางนี้ ขานี้จะก้าวทางนั้น เตียวขาฉีกเข้าใจไหม นี่ธรรมสงสัย ธรรมแท้ไม่ได้เป็นอย่างนี้ ถ้าควรจะไปทางไหนไปเลยทันทีของผู้ปฏิบัติ ธรรมที่รู้ด้วยสติจริง ๆ เป็นอย่างนั้น เช่นอย่างที่ว่า คำบริกรรมว่าไป ๆ ละเอียด ๆ จนกระทั่งนึกไม่ได้เลย คือไม่ขึ้น เหลือแต่ความรู้ที่เด่นอยู่นั้น อยู่นั้นเลย แล้วใครจะไปกังวลลมหายใจที่ไหน ๆ อีก นั่นมันขัดกันตรงนี้เข้าใจไหม

โยม นี่เขาจะดูลมหายใจเฉย ๆ ไม่กำหนดพุทโธ

หลวงตา เอ้า ดูก็ดูสติก็ดู เอ้า แต่มันจะรู้ทั้งสองเงื่อนไขนั้นแหละเข้าไปหากัน ทั้งสองเงื่อนไขเข้าไปหาความแน่นอนของใจ อ้อ อย่างนี้เอง ที่มันจะไปทางไหนก็ไปละเข้าใจไหม เอ้า ว่าไป

โยม เขาก็ขอเมตตาแค่นี้ละครับว่าจะให้พุทโธติดต่อกันไปหรือจะหายใจเข้า พุท หายใจออก โธ หรือว่าดูลมหายใจเฉย ๆ

หลวงตา มันแบบยืนถ่างขามันยังไม่ลงความแน่ใจ ถ้าลงแน่ใจแล้วเฉพาะอย่างยิ่งว่า พุทโธไม่มี ทั้ง ๆ ที่พุทโธ ๆ ละเอียดเข้า ๆ เข้าถึงจิตแล้วพุทโธหายไปเลย จะเป็นความรู้ที่อยู่ในจิตเป็นอันเดียวกัน แล้วมันจะไปยุ่งอะไรกับลมหายใจละ แน่ ๆ ก็เท่านั้นเอง เข้าใจแล้วหรือ ดูความรู้เด่นอยู่นั้นแล้ว นี่ละการภาวนา คือเวลามันละเอียดจริง ๆ ลมหายใจนี้ ความปรุง ปรุงอะไรก็ตาม พุทโธก็ตาม ธัมมโมก็ตาม สังฆโมก็ตามนะ เพราะมันเป็นความปรุง เรียกว่า สังขาร มันปรุงขึ้นมา ปรุงฝ่ายธรรมปรุงฝ่ายกิเลส เอาสังขารนี้ละออกมาใช้ด้วยกัน แต่อันหนึ่งธรรมเป็นเจ้าของ อันหนึ่งกิเลสเป็นเจ้าของเท่านั้นเอง ที่นี้เวลาเราเอาธรรมเป็นเจ้าของ บริกรรมพุทโธ ๆ พอถึงขั้นละเอียดจริง ๆ แล้วจะหมดเลยนะ คำว่า พุทโธไม่มีเลย เราเองก็จงงที่แรก

เราทำมาก่อนแล้วนี่นะ ว่าอะไรมันก็รู้ชิมันเคยผ่านมาแล้วนี่ พอละเอียดเข้าไป ๆ ถึงพุทโธหายเสียเลยยังเหลือแต่ความรู้ที่ละเอียดสุดอยู่ในนั้น เอ้ นี่ทำไมพุทโธ ๆ มาแล้วหายไปไหนแล้วทำยังไง ทางนี้มันก็รู้กันทันที เอ้า อะไรยังเหลืออยู่ก็กำหนดอันนั้น ความรู้เหลืออยู่ก็เอาความรู้ พุทโธ บริกรรมไม่ได้ก็ไม่ต้องบริกรรม จ่ออยู่นั้นเลย พอไม่นานละได้ จังหวะมันก็คลี่คลายออกมา จิตคลี่คลายออกมานึกพุทโธได้พุทโธต่อไป ที่นี้คร่าวหลังมัน

ละเอียดปีบมันก็เข้าจุดต่อไปหายเงิบไปอีก หายเงิบก็อยู่กับนั้น ที่นี้มันก็รู้จักวิธีปฏิบัติใช้
ใหม่ละ เท่านั้นละ ต่อไปนี้จะให้พร

ชมการถ่ายทอดสดทุกวัน ได้ที่
www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th